

overdekt is, te worden begeerd. Overleg het maar goed en laat dan morgen je besluit weten."

En nu zat de jonge gravin aan het venster, de handen over de knieën gevouwen, en staarde naar buiten in de avondschemering. Haar gedachten vlogen terug naar het verleden. Nog eenmaal doorleefde zij alle gelukkige oogenblikken van stille liefde, nog eenmaal genoot zij van de herinnering aan het geluk door hem te worden bemind, aan wien haar jonge ziel met iederen vezel had gehangen. Zij had hem nog lief, zou hem altijd liefhebben — en toch moest het de liefde zijn, die men voor een doode heeft! Nog eens doorleefde zij dat vreeselijke oogenblik, dat de koningin voor haar stond en haar, bevend van toorn en met fonkelende oogen met haar vloek had bedreigd, indien zij aan haar verbintenis met den koning trouw bleef. In de verte hoorde zij de koningin nog zeggen: „Geef hem op! Ook de Rijksraad is tegen je en het is onwaardig voor je, om den strijd op te nemen tegen al deze mannen, een strijd, die toch nooit — ik bezweer het je — met de overwinning voor jou en mijn zoon zal eindigen!"

Zonder een woord te zeggen was ze toen heengegaan naar haar vader. O, de ontzettende weken, die ze toen had doorgemaakt. Ebba had het vroeger nooit voor mogelijk gehouden, dat een menschenhart zooveel leed kon dragen. Het kon toch geen liefde van God zijn, dat Hij haar zulk een smart zond. Haar brieven aan Katharina waren vol hartstochtelijke klachten, maar deze werd niet moe haar steeds weer te wijzen op Hem, die gezegd heeft: „Komt tot Mij, allen, die vermoeid en beladen zijt, en Ik zal u rust geven." En eindelijk op een nacht, toen ze geen uitweg meer wist, vond zij den weg terug tot den

Heiland. Zij kon Hem nog niet verstaan, doch ze wist, dat Hij kon troosten als geen ander. Toen werd zij rustig, zoodat God tot haar kon spreken. Het werd haar duidelijk, dat Gustaaf Adolf haar afgod was geweest, dien zij meer dan haar Schepper lief had. Zij zag in, dat zij uit liefde tot hem haar eigen ziel had vergeten, en langzaam aan leerde zij zeggen: „Uw wil geschiede."

Innerlijk gesterkt, was het haar mogelijk geweest naar Stockholm terug te keeren en zoo waren eenige maanden voortgegaan. En nu kwam dit huwelijksaanzoek. Zij had het zien aankomen, toen, meer dan twee jaar geleden, de graaf eenige maanden in Stockholm vertoefde. Zij wist, dat de hand van dezen man haar zeker door het leven zou leiden. Zij voelde zich ook wel tot hem aange trokken — maar zou hij daarmee tevreden zijn? Eén ding was zeker, als ze zich met den graaf verloofde, zou het voor den koning gemakkelijker zijn, haar te vergeten en daarop kwam het in de eerste plaats aan.

Lang zat zij nog in gepeins, doch toen wist ze, wat ze doen moest. De graaf moest alles weten en hield hij dan nog om haar aan, dan wist ze, dat dit de weg was, dien God haar wees. Ebba sloot het venster en moest plotse ling denken aan den zonderlingen droom — of was het een visioen — dien ze eens gehad had. Zij zonk op haar knieën en onder tranen smeekte zij God, om het geluk en het leven van den koning, die voor haar thans niets meer zou en mocht zijn dan de heerscher.

Enkele dagen later kondigde Gustaaf Adolf zelf de verlovings aan van gravin Ebba Brahe met graaf Jakob de la Gardie. Wel zag hij daarbij zeer bleek, doch zijn stem klonk vast en zijn gelukwensch was warm en hartelijk.

(Wordt vervolgd.)

VOLKSTUINEN

DR IR H. G. VAN BEUSEKOM

TOEN IN DE LAATSTE JAREN VAN DEN oorlog in ons land de voedselnood steeds nijpender werd, deed deze zich uit den aard der zaak in de groote steden het ergste gevoelen. De arbeidersbevolking in de eindelooze straten van de volksbuurten, die geen stukje grond zijn eigen kan noemen, had het toen zwaarder te verantwoorden dan de bewoners van het

platteland, waar zelfs de armste veelal nog een tuintje heeft, dat hem althans een deel van zijn winterprovisie oplevert.

In die dagen is het denkbeeld ontstaan om aan de stedelijke arbeidersbevolking in het voor bouwterrein bestemde gebied om de stad tuintjes beschikbaar te stellen, waar zij door het kweken van groenten en vruchten den karigen voedselvoorraad eenigermate konden aanvullen.

Dit denkbeeld is ingeslagen, al is het door den spoedigen afloop van den oorlog en de daarop gevolgde periode van overvloed niet tot groote ontwikkeling kunnen komen. Maar de „volkstuint" is gebleven en op dit oogenblik treft men in de nabijheid van de meeste steden de volkstuingroepen aan, waaraan honderden gezinnen van bleeke stedelingen hun tijd en hun krachten wijden.

Het karakter van de volkstuinten echter is totaal veranderd. Toen de voedselschaarschte was geweken, verdween spoedig de lust bij velen, die voordien nooit een schop hadden gehanteerd en nooit een plant hadden verzorgd, om door te gaan met het kweken van voedingsmiddelen, waarvan de handelswaarde niet evenredig was aan den daaraan besteden arbeid. Maar in de plaats daarvan kwam iets anders. Zij die in de bange jaren ook de aangename zijde van de volkstuinten hadden leeren kennen, gingen in die richting door. En zoo hebben zich de volkstuinten in enkele jaren ontwikkeld tot een bron van levensvreugde voor den stedelijken arbeider. De groententuin is

Volkstuinten bij Amsterdam.

bloementuin geworden niet alleen, maar ook ontspanningsoord, bron van ontwikkeling en van gezondheid voor hen, die in hun opeengestapelde étagewoningen alle aanraking met de natuur hadden verloren.

De tegenwoordige volkstuinten beoogen in de eerste plaats het scheppen van een gelegenheid tot ontspanning voor de grootstadsbevolking. In Amsterdam, waar de arbeiderswoningen in vier lagen boven elkaar zijn gelegen, gaat elk begrip van de natuur verloren. Op de vier woningen is er één die een tuintje heeft en dat is veelal een somber stukje grond, waar tengevolge van de hoogte der omringende huizen slechts zelden een zonnestraal doordringt, zoodat er niets groeit dan spichtige, bloemlooze planten.

Op de volkstuinten vinden deze menschen een stukje grond, open en zonnig, waar zij naar hartelust kunnen poten en planten. De moeder verlaat haar bovenhuis, zoodra haar werk het toelaat, en gaat naar den tuin; de kinderen komen na schooltijd en de vader na afloop van zijn werk. Het geheele gezin is 's avonds op den tuin en in de vacantie den geheelen dag. Men werkt

Havengezicht in „Ons Lustoord” te Amsterdam.

daar, verzorgt bloemen en planten met liefde en toewijding; men doet er gezondheid op en vindt er ontspanning na het gejaag van het stadsleven.

In Amsterdam, waar het volkstuintwezen in ons land het meest ontwikkeld is, hebben de volkstuintjes een oppervlak van ongeveer 300 M². Gegadigden bouwen daarop zelf een tuinhuisje, hetwelk dient voor dagverblijf voor het gezin en soms zelfs gelegenheid biedt om het weekend door te brengen.

De huisjes zijn niet alle even mooi. Maar wij sparen onze critiek, wanneer wij denken aan de vreugde, waarmede ook de bouwer van het minst geslaagde tuinhuisje en de tuinder op het minst bloeiende tuintje zijn werk heeft gedaan. En wij achten het een voorrecht, dat de van de natuur vervreemde grootstads-bewoner hier gelegenheid krijgt, iets van de natuur terug te vinden.

De volkstuinters zijn vereenigd in organisaties, die aan den stadsmensch, wiens handen verkeerd staan, eenige scholing geven in het kweken van bloemen en planten. Verder houden zij tuinkeuringen en tentoonstellingen, excursies en lezingen. Op de groote tuingroepen wordt ook leiding gegeven aan de jeugd bij sport en spel en bij de verzorging van jeugduintjes.

De volkstuinten hebben een groote opvoedkundige betekenis. Zij bevorderen de gezondheid en zijn een belangrijk middel gebleken voor de bestrijding van de tuberculose en andere stadsziekten, en ook van het drankgebruik. En deze crisistijd heeft nog een'andere zijde aan het licht gebracht.

Steenen tuinhuis op „Ons Lustoord” te Amsterdam.

Onder de duizenden werkloozen zijn vele ouderen, die zoo goed als zeker nooit meer een plaats in het productieproces zullen herkrijgen. Door de langdurige werkloosheid hebben zij hun vakbekwaamheid verloren, en het is te vreezen, dat zij voor hun verder leven op steun van de overheid zullen zijn aangewezen. Dezulken zullen in hun volkstuin voor hun verdere levensjaren arbeid kunnen vinden, die in hun beklagenswaardig lot althans eenige voldoening kan schenken.

Het volkstuintwezen heeft nog met één moeilijkheid te kampen. Maar al te veel nog liggen de volkstuintjes om de groote steden in die rommelige strook niemandsland, die in de toekomst voor bebouwing is bestemd, doch in afwachting daarvan maar voor volkstuintjes is uitgegeven. Dit is een groot nadeel, omdat de onzekerheid van den gebruiksduur belet, dat de noodige zorg aan de tuinen wordt besteed. Doch ook hierin komt verandering. In Amsterdam zijn reeds enkele volkstuintgroepen, die een blijvende plaats in de stadsuitbreiding hebben verkregen.

Naast parken, sport- en speelterreinen behoort een moderne stadsaanleg ook volkstuintparken te omvatten, omdat naarmate de groote stad zich uitbreidt en de woningen in hooge gebouwen worden samengedrongen, de bevolking dringende behoefte krijgt aan het contact met de natuur, dat de volkstuin haar bieden kan.

Ingang tuingroep „Ons Buiten” (Blijvend complex) te Amsterdam.